

A BIZONYÍTVÁNY-ELISMERÉS ÉS OKLEVÉL-HONOSÍTÁS EURÓPAI JOGSZABÁLYOZÁSA

Európai jogszabályozás

Az oklevél-honosítás és -elismerés igencsak összetett téma, miután több országot összeköt, és az egész világot behálózza.

Tanúi vagyunk annak, hogy növekszik politikai és tudományos körökben a tudat egy teljesebb és egységesebb Európa szükségességéről. E közös cél elérésében az oktatás és az együttműködés jelentős szerepet kap. Az európai országokban a közös nevezők mellett egymástól eltérő oktatási rendszerek működnek, amelyek megnehezítik Európa egyesítési folyamatát.

A Maastrichti Egyezmény (1992) és a későbbi Amszterdami Egyezmény (1997) szerint a teljes jogú tagállamok európai szintű szabályozási térséggé válnak. Így az oktatási rendszer – különösen a felsőoktatás – európai szinten is elkerülhetetlen.

A Sorbonne-i Dekrétum (1998) a kulcsszerepet az egyetemeknek tulajdonítja, és az Európai Felsőoktatás mellett döntött. A kontinens intézményei elfogadták a kihívást, amit döntő lépések egész sora bizonyít, a végkifejlete pedig a Bolognai Dekrétum. Az 1999. június 19-i tanácskozáson 29 ország oktatási minisztere vett részt, köztük hazai szakemberek is. Ezen egyezmény irányt adott a hazai oktatás megreformálásának és végső soron a felzárkózásnak. A dekrétum szerint a felsőoktatás kétfajta lehet:

- egyetemi, amely minimálisan 3 évig tart
- oklevéllel rendelkezőknek.

Az oklevéllel rendelkezőknek szóló oktatás eléréséhez az egyetemi tanulmányok sikeres befejezése szükséges. Ez lényegében megfelel a magiszteri vagy doktori stúdiumok folytatásának.

A másik fontos újdonság a pontozási rendszer bevezetése, amely lehetővé teszi a tanulók nagyobb mozgását és vendégdiákok fogadását és küldését. A szomszédos országokban, köztük Magyarországon is, ez a rendszer már nagy részben elfogadottnak tekinthető, és az egyetemek nagy részén alkalmazzák. Nálunk még gyermekcipőben jár.

A honosítással foglalkozó európai egyezmény a Lisszaboni Dekrétum, amely 1997. április 11-én készült el. Ezen egyezmény figyelembe veszi a korábbi európai egyezményeket:

– Európai Egyezmény a középiskolai oklevelek egyenértékűségéről (1953)
– Európai Egyezmény az egyetemi minősítések és az egyetemi oktatás egyenlő tartalmáról (1956)

– Európai Egyezmény az egyetemi minősítések akadémiai elismeréséről (1959)
– Egyezmény a felsőoktatással összefüggő tanulmányok, oklevelek és fokozatok elismeréséről az Európai Régió államaiban (lásd lejjebb).

A Lisszaboni Dekrétum nagyon átlátható, mielőtt rátérne a magyarázatra, felsorolja a szükséges definíciókat, mint a felsőoktatás fogalma, felvételhez való jog, az intézmények és programok értékelése, az individuális minősítés értékelése, de e tanulmány szempontjából a legfontosabb a minősítés elismerése és a képesítés értékelése.

Az elismerés az illetékes szerv által kiadott külföldön szerzett végzettség értékeléséről szóló hivatalos okirat, amely munkaviszonyban és oktatási intézményben való részvétel lehetőségét nyújtja. Ez a definíció praktikusán kiegyenlíti a nosztrifikáció és az ekvivalencia fogalmát, majd később külön fejezetben részletesen tárgyalja.

A 3. fejezet azon általános elveket tartalmazza, amelyek a képesítés értékelésére vonatkoznak. Képesítés értékelése, mikor valamely intézmény által kiadott képesítés birtokosa számára, az illetékes szervhez benyújtott kérelem alapján, megfelelő módon biztosítani kell ezen képesítés értékelésének lehetőségét, és ebben mindenfajta diszkrimináció tilos. Ennek érdekében minden aláíró ország kötelezte magát, hogy minden döntést a szerzett tudás és képesség értékelése alapján hoz. Az elismerésről szóló bármilyen döntést csakis a megfelelő adatok alapján szabad meghozni. Ezen adatokat a kérvényező köteles biztosítani. Ezenfelül a kvalifikációt kiadó intézménynek kötelessége a kérvényező kérésére a kért adatokat biztosítani a kérvényezőnek és a honosítást végző intézménynek, vagy az illetékes szervnek is. Minden ország, amely aláírta a Lisszaboni Dekrétumot, érthető és átlátható információkat köteles biztosítani saját oktatási rendszeréről.

Az értékelésről szóló döntést véges határidőn belül kell meghozni, amely időt az illetékes szerv előre meghatároz és tudat, valamint amely határidőnek a kezdete minden kért adat biztosítása után számítható.

A 4. fejezet az ekvivalenciafolyamattal foglalkozik: minden aláíró ország azon más országban kiadott képesítést ismeri el, amely megfelel az általános felvételi feltételeknek az elismerő országban. Abban az esetben, ha a két ország oktatási rendszere lényegesen eltér egymástól, akkor ezt a jogot nem köteles megadni. Az általános feltételek mellett követelhet külön feltételeket is, mint például a megfelelő szintű nyelvtudás. Mindezt az igazságosság elvén és a már említett diszkriminációra vonatkozó szabályokon belül.

Az 5. fejezet a résztanulmányok elismeréséről szól: minden aláíró ország elismeri a másik országban folytatott résztanulmányokat. Abban az esetben, ha lényeges különbség mutatkozik a két ország tanmenetében, nem köteles elismerni a részképzést.

A 6. fejezet a felsőfokú végzettséggel foglalkozik, amely valójában a honosítást foglalja magába. Minden aláíró ország elismeri a másik országban folytatott felső-

fokú képzést. Ha azonban lényeges különbség mutatkozik, ezt a jogot megvonhatja. A honosítás következményei:

1. További tanulmányok folytatásának lehetősége, beleértve a doktori cím megszerzéséhez szükséges felkészülést

2. Az akadémikus cím használatát a törvényekkel összhangban

3. Munkaerőpiacra való felkerülést

A Lisszaboni Dekrétum a következő egyezményt is figyelembe vette:

EGYEZMÉNY

a felsőoktatással összefüggő tanulmányok, oklevelek és fokozatok elismeréséről az Európai Régió államaiban

Ezen egyezmény preambulumban a következők állnak:

Az Európai Régióhoz tartozó Államok, az Egyezményben Részes Felek, emlékezve arra, hogy a Helsinkiben összegyűlt Államok az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet 1975. augusztus 1-jei Záróokmányában kifejezték azt a szándékukat, hogy „a részt vevő államok diákjai, oktatói és tudósai számára kölcsönösen elfogadható feltételek alapján könnyebben hozzáférhetővé teszik egymás oktatási, kulturális és tudományos intézményeit, különösen azért, hogy elősegítsék a tudományos fokozatok és oklevelek összehasonlíthatóságával és egyenértékűségével kapcsolatos problémák elemzését”, és „kölcsönösen elismerik a tudományos fokozatokat és okleveleket vagy kormányok közötti megállapodások alapján, ahol erre szükség van, vagy egyetemek és más felsőoktatási és tudományos intézmények közötti közvetlen megállapodások alapján”.

1. Az Egyezményben a külföldön, felsőoktatási intézményben szerzett bizonyítványok, oklevelek vagy fokozatok „elismerésén az értendő, hogy a Szerződő Államok illetékes hatóságai érvényes okiratként fogadják el azokat, s tulajdonosaiknak megadják mindazokat a jogokat, amelyek azokat a személyeket illetik meg, akik belföldön szereztek a külföldi bizonyítvánnyal, oklevéllel vagy fokozattal összemérhető bizonyítványt, oklevelet vagy fokozatot.

Az elismerés további meghatározása a következő:

a) Valamely bizonyítvány, oklevél vagy fokozat felsőfokú tanulmány megkezdésével vagy folytatásával kapcsolatos elismerése lehetővé teszi, hogy birtokosának jelentkezését éppúgy vegyék figyelembe bármelyik Szerződő Állam felsőoktatási és kutatási intézményeibe történő felvétele szempontjából, mintha a szóban forgó Szerződő Államban kapott volna hasonló bizonyítványt, oklevelet vagy fokozatot. Az elismerés nem mentesíti a külföldi bizonyítvány, oklevél vagy fokozat birtokosát attól, hogy megfeleljen azoknak (az oklevél birtoklásától független) követelményeknek, amelyeket esetleg megkövetelnek a fogadó állam adott felsőoktatási vagy kutatási intézményébe történő felvételhez.

b) Valamely külföldi bizonyítványnak, oklevélnek vagy fokozatnak valamely foglalkozás gyakorlásával kapcsolatos elismerése annak a szakmai felkészültségnek

az elismerését jelenti, amely a szóban forgó foglalkozás gyakorlásához szükséges, nem sértve azonban az érintett Szerződő Államokban hatályos jogi és szakmai rendelkezéseket és eljárásokat. Ez az elismerés nem mentesíti a külföldi bizonyítvány, oklevél vagy fokozat birtokosát attól, hogy megfeleljen azoknak az egyéb feltételeknek, amelyeket az illetékes kormányzati vagy szakmai hatóságok az adott foglalkozás gyakorlásával kapcsolatban esetleg előírtak.

c) Ugyanakkor valamely bizonyítvány, oklevél vagy fokozat felismerése nem ruházhatja fel birtokosát a másik Szerződő Államban több joggal, mint amennyivel abban az országban rendelkezne, ahol e bizonyítványt, oklevelet vagy fokozatot kapta.

2. Az Egyezményben a „résztanulmányok” kifejezés olyan tanulmányi vagy képzési időszakot jelöl, amely – bár nem teljes tanulmányi időszak – ismeretszerzés vagy szakmai jártasság szempontjából jelentős előrelépést biztosít.

1. A Szerződő Államok megállapodnak abban, hogy a kormányokra háruló kötelezettségeken túlmenően minden lehetséges intézkedést megtesznek a célból, hogy az illetékes hatóságokat a felsőfokú tanulmányok megkezdésére jogosító, valamely másik Szerződő Államban kiadott, a középiskola befejezését tanúsító bizonyítványoknak és más okiratoknak az elismerésére ösztönözzék a célból, hogy azok birtokosai a Szerződő Államok területén levő felsőoktatási intézményekben folytathassanak tanulmányokat.

2. Mindamellett, a felsőoktatási intézménybe való felvétel függővé tehető a helyek számától, valamint az adott tanulmányok eredményes végzéséhez szükséges nyelvismerettől.

A későbbiekben még tartalmazza a következő határozatokat:

3. A Szerződő Államok együttműködnek a többi Szerződő Állam illetékes hatóságaival, különösen úgy, hogy lehetővé teszik számukra a tevékenységükhöz szükséges összes olyan információ összegyűjtését, amely a felsőfokú tanulmányokra, oklevelekre és fokozatokra vonatkozik.

A Szerződő Államok kormányainak képviselőiből ezennel Regionális Bizottságot hoznak létre, melynek Titkárságáról az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Főigazgatója gondoskodik.

E két egyezmény részletes elemzésével képet kaphattunk az európai jogviszonyról, normákról, követelésekről, és láthatjuk, hogy ezzel a problémával komolyan foglalkoznak az erre hivatott személyek.

A nemzetközi jog szabályai szerint az aláírt egyezményt letétbe kell helyezni az arra hivatott egyénnél, szervnél (depozitor). Ezt Jugoszlávia 1981. május 22-én helyezte letétbe.

BILATERÁLIS SZABÁLYOZÁS

A nemzetközi kapcsolatok terén nemcsak a gazdasági, hanem az oktatási és kulturális jogi szabályozás is nagyon lényeges. Különösen fontosnak kell lennie a szomszédos országok között, hiszen itt közvetlenül jut kifejezésre az egyén érdekeltsege a másik országban való képzés iránt.

Az oklevelek kölcsönös elismerése lehetővé teszi a szomszédos országok gazdasági, kulturális, oktatási és tudományos kapcsolatainak fejlesztését és erősödését. Magyarország és Szerbia és Montenegró esetében a nagyszámú anyaországon kívül rekedt magyar kisebbség és a Magyarországon élő kisszámú kisebbség miatt is különösen érzékeny téma ez.

A diplomahonosítás alapvető feltételei az oktatási tartalmak hasonlósága (konvergenciája) és mindkét nyelv megfelelő szintű ismerete.

Nehézségek akkor merülhetnek fel, ha az oktatási tartalmak és formák, valamint a képzési szintek lényegesen eltérnek egymástól. Ezért az érdekelt két ország bilaterális oktatási egyezményt köt, amely elsősorban az adott végzettség minimumait határozza meg. Ezek általában nem részletes, csak keretegyezmények, amelyek előírnyozzák az adott oktatási intézmények együttműködését.

A volt Jugoszlávia 1978. június 23-án nemzetközi kulturális egyezményt kötött Magyarországgal, amely 1979. január 31-én lépett hatályba. Jugoszláv oldalról Vitomir Gasparović, magyar oldalról pedig Marczali László írta alá az egyezményt.

E bilaterális egyezmény a folytatása az 1963-ban Belgrádban megkötött konvenciónak a tudományos oktatási és kulturális együttműködésről, amely ugyanezt a nevet viseli. E konvenció előírnyozza az együttműködést a kultúra, az oktatás, a társadalmi tudományok területén, a nemzeti kultúra megismerését, valamint a partnerkapcsolat erősítését a két ország között.

Az 1. szakasz szerint a megállapodást kötő felek vegyes bizottságot alakítanak, amely koordinálja és ellenőrzi a konvencióba foglaltakat. E bizottságnak feladata figyelemmel kísérni a két ország kapcsolatát, és megfelelő utasításokat és tanácsokat adhat mindkét ország illetékes szerveinek.

Ami a bilaterális egyezmények számát illeti, Szerbiában jelentős kérés tapasztalható, amely az elmúlt bő évtized rovására írható.

A hiányos és nem egységes jogszabályozás akadályokat gördít a hazatérni vágyó szakemberek elé. A karokon eltérő gyakorlat tapasztalható, amely nem a jóhiszeműség, inkább a megfelelő jogszabályozás hiányából ered.

Ezen a szerencsétlen helyzeten sürgősen változtatni kell, és lépéseket kell tenni külföldi intézmények felé, hiszen ez az egyén és a társadalom érdeke is, hogy a külföldön végzett diákok – ma már szakemberek – minél egyszerűbben visszatérhessenek.

Nagyobb, de nem megoldhatatlan gond merülhet fel akkor, ha a két országban a képzés időtartamában és az oktatás típusában kisebb-nagyobb eltérések mutatkoznak, azonban ha megvan a jóindulat, ez az akadály könnyen áthidalható.

A bilaterális egyezmények néhány év múlva minden bizonnyal teljesen elveszítik a jelentőségüket, miután Európa legtöbb országa, egyeteme arra törekszik, hogy olyan tantervet alakítson ki, melyet a többi államban és felsőoktatási intézményben is elismernek. Az országhatárok folyamatos eltűnésével a honosítási folyamatok és a különbözeti vizsgák is eltűnnek majd. Ez nemcsak az Európai Unió, hanem a diákok érdeke is, akik tudásukat, ismereteiket próbára tehetik és bővíthetik. Ez az egyetlen út, amely a közös és liberális Európa létrejöttéhez vezet.

A SZERB KÖZTÁRSASÁG JOGSZABÁLYAI

A jelenleg hatályos Egyetemről szóló törvényben (Zakon o Univerzitetu – 2002) található azok a rendelkezések, amelyek az oklevél-honosításra vonatkoznak.

A 119. szakasz szerint:

– Annak a személynek, aki külföldön szerzett felsőfokú végzettséget, szakosodott – magiszteri, akadémiai vagy doktori címet szerzett – oklevelének honosítása e törvénnyel összhangban történik.

– Az ekvivalenciaeljárásban a külföldön szerzett okirat hatásában kiegyenlítődik a karon szerzett, és ezzel a kérelmező jogot nyer tanulmányainak folytatására.

A 120. szakasz szerint:

– A megfelelő kar tanácsa (továbbiakban Kari Tanács) végzi a honosítást, illetve dönt a külföldön szerzett okirat elismeréséről. A törvény tartalmaz egy kiegészítő rendelkezést is, mely szerint, ha a köztársaságban a keresett kar nem létezik, a feladatot az egyetem végzi, amely megfelelő képesítésű tanárokból tanácsot alapít.

A honosítás- és ekvivalenciaeljárás közelebbi feltételeit az egyetemi vagy kari statútumok szabályozzák.

E rendelkezésnek két oldala van. Egyrésztől a karok megőrzik függetlenségüket, és mint önálló jogi személyek működhetnek: a beadott iratokat, kérelmeket hozzáértően, szakmailag megfelelő képesítésű szakemberek tanulmányozzák és értékelik.

Más részről viszont (és ez nagyon súlyos hiányosság!) e rendelkezés egyfajta jogi bizonytalanságot eredményez, hiszen ahány kar, annyiféle eljárás lehetséges. Sok esetben a döntés inkább a tanács szubjektív véleményétől függ.

A törvény szerint az Oktatásügyi Minisztériumnak nincs közvetlen befolyása a nosztrifikáció és az ekvivalenciaeljárásra, ami helyesnek mondható.

A hatályos Minisztériumokról szóló törvényben (Zakon o Ministarstvima – 2004) csak annyit említ, hogy a Sport- és Oktatásügyi Minisztérium foglalkozik a honosításról és elismerésről szóló közokiratokkal. Konkrét feladata nem tűnik ki. Itt említeném meg, hogy az új, még készülő Oktatásról szóló törvény szerint a minisztérium csak megszervezi és felülvizsgálja a honosítási folyamatot a Lisszaboni Egyezményrel és más dokumentumokkal összhangban. Mivel a karok statútumai részletesen foglalkoznak e témával, az újvidéki Jogi Kar statútumát tanulmányoztam.

A 10. fejezetben a következők állnak:

„A honosítás annak a személynek az egyéni kérelmezésére történik, aki külföldön szerezte jogi végzettségét vagy magiszteri és doktori címét.

Az elismerési eljárásban a külföldi intézmény okirata kiegyenlítődik a karon kiállítottával. A kérelmet a tanács elé terjesztik.

Mindkét eljárásban a következő szempontok alapján döntenek:

– tekintetbe kell venni azon ország oktatási rendszerét, amelyben a kérelmező az oklevelet, okiratot szerezte

– az egyetemi stúdium tantervét és programját

– időtartamát

- az oklevél által biztosított jogosultságokat
- más körülményeket, melyek hatással lehetnek a nosztrifikáció és ekvivalencia-eljárásra.

Nosztrifikációra vonatkozó egyedi szabályok:

A kérelmező a kérelemhez köteles csatolni a következő iratokat:

- a külföldi kar oklevelét
- leckekönyv (index), ha létezik a külföldi karon
- elismervény a sikeres vizsgákról
- a stúdium tantervét és programját, mely szerint tanulmányait folytatta
- hivatalos iratot a kar akkreditációjáról.

Ezen iratokat a kérelmező hitelesített és bírósági tolmács által fordított formában köteles biztosítani.

- szükséges még egy hivatalos és rövid önéletrajz is.

Ezen iratokat egy külön ezzel a problémával foglalkozó illetékes Kari Bizottságnak 30 napon belül kell felülvizsgálnia. Jogában áll kiegészítő magyarázatot kérni, és így meghosszabbítani a határidőt, legtöbb 90 napra.

Miután a bizottság mindent részletesen megvizsgál, javaslatot tesz a tanácsnak, amely a kérelmet elutasítja vagy elfogadja. Az elutasítás abszolút hatással bír, ugyanezen kérelmet e karon nem lehet megismételni.

Ha elfogadja, döntést hoz a honosítási eljárás lefolytatásáról, eldönti, mely vizsgákat ismeri el, és mely különvizsgákat kell a kérelmezőnek letennie a hazai karon. A sikeres vizsgákról a tanács elismervényt küld a bizottságnak, miután a bizottság javaslatot tesz a honosításról szóló döntés meghozatalára. A végleges döntést a tanács mondja ki.

E két kari szerv tehát külön, de egymástól nem függetlenül tevékenykedik, az eljárás két lépcsőzetes.

ELISMERÉS

A kérelmező a kérelem mellett a következő adatokat köteles biztosítani:

- elismervény a sikeres vizsgákról
- leckekönyv (index), ha létezik a külföldi karon
- az intézmény – ahol eddig tanult – tantervét és programját
- közokiratot a felsőoktatási intézmény akkreditációjáról
- igazolást, hogy beiratkozott, illetve, hogy jogot szerzett a következő évre való beiratkozásra.

Az eljárás további folyamata megegyezik a honosítás szabályaival.

A kar, illetve egyetem köteles tartósan megőrizni az eljárással kapcsolatos okmányokat, a kiadott végzésekről kimutatást vezet, mely formai kellékeit az oktatásügyi miniszter ír elő.

A végzést a tanács elküldi az Oktatásügyi Minisztériumnak, ám az, hogy ez miért történik, és ezeknek az állami szervnek milyen feladatuk van, nem világos (lásd feljebb).

MAGYARORSZÁG JOGSZABÁLYAI

2001. évi C. törvény a külföldi bizonyítványok és oklevelek elismeréséről

E törvényt kell alkalmazni valamely külföldi állam joga szerint kiállított bizonyítványnak és oklevélnek a Magyarországon megszerezhető bizonyítvánnyal és oklevéllel egyenértékűként történő elismerésére és honosítására, valamint a résztanulmányok beszámítására. Az elismerési eljárásban az eljáró hatóság a külföldi bizonyítvány vagy diploma jogi hatályát Magyarországon megszerezhető bizonyítvány vagy oklevél jogi hatályával azonosnak nyilvánítja. A bizonyítvány vagy az oklevél továbbtanulási céllal történő elismerése azonban kizárólag a továbbtanulási célnak megfelelő oktatási intézménytípusban továbbtanulásra történő jelentkezésre jogosít. Ez az úgynevezett ekvivalencia definíciója, amelyet a hatályos magyar törvény világosan, érthetően megfogalmaz.

A honosítási eljárásban az eljáró a külföldi oklevél jogi hatályát az eljáró hatóság által kiállított oklevél jogi hatályával – törvényben foglalt módon – azonosnak nyilvánítja.

A bizonyítvány és az oklevél elismerése nem mentesít a szakma gyakorlásához jogszabály által előírt további követelmények teljesítése alól.

A bizonyítvány vagy oklevél elismertetéséhez, honosíttatásához szükséges dokumentumok (a kérelem benyújtásakor be kell mutatni):

1. az állampolgárságot és a személyi adatokat igazoló iratot (útlevél vagy személyi igazolvány)
2. magyarországi lakóhelyet igazoló iratot (régii személyi igazolvány vagy lakcímkártya).

Nem kell bemutatnia a fenti dokumentumokat annak, aki

- az elismerést továbbtanulási céllal kéri
- valamely európai uniós tagállam állampolgáraként Magyarországon szabályozott szakmát szándékozik gyakorolni, és a küldő államban vagy származási országban jogosult ugyanannak a szakmának a gyakorlására
- a résztanulmányainak beszámítását kéri.

A benyújtandó kérelemhez a kérelmezőnek mellékelnie kell:

1. az eredeti bizonyítvány vagy oklevél hiteles másolatát, illetve – kivételesen – az eredeti oklevéllel azonos okirat (pl. másolat) hiteles másolatát
2. a külföldi oktatási intézmény által kiállított olyan okirat hiteles másolatát (pl. leckekönyvet, ellenőrző könyvet), amely hitelt érdemlően igazolja a tanulmányok időtartamát és az előírt tanulmányi követelmények (a hallgatott tárgyak, vizsgák, szakdolgozatok, államvizsgák stb.) sikeres teljesítését
3. az előző pontokban megjelölt okiratok magyar nyelvű hiteles fordítását
4. ha az eljárásért díjat kell fizetni, annak igazolását, hogy a kérelmező a díjat kifizette.

Hiteles fordítást az Országos Fordító- és Fordításhitelesítő Irodában és ennek ki- rendeltségein, a magyar külképviseleti szerveknél és az erre feljogosított magyar közjegyzőknél készíttethetünk.

Felsőfokú végzettségi szint elismerésének különös feltételei:

Felsőoktatási intézmény külföldi oklevelet akkor honosíthat, ha az megfelel a 2001. évi C. törvény általános és különös feltételeinek.

A hazai felsőoktatási intézményben megszerezhető főiskolai végzettségi szintet tanúsító oklevélként az olyan külföldi oklevél ismerhető el, amely

- felsőfokú alapképzésben folytatott
- legalább három évig tartó tanulmányok befejezését
- többfokozatú külföldi képzés esetén az első fokozatú egyetemi végzettség megszerzését tanúsítja
- az oklevél alapján megállapítható legyen a végzettségi szintek azonossága.

Hazai felsőoktatási intézményben megszerezhető egyetemi végzettségi szintet tanúsító oklevélként a külföldi oklevél akkor ismerhető el, ha a külföldi oklevél egyetemi szintű alapképzésben folytatott tanulmányok befejezését tanúsítja, vagy a főiskolai szintű végzettség megszerzése után kiegészítő egyetemi alapképzés befejezését, többfokozatú külföldi képzés esetén az első fokozatú egyetemi végzettség után a második fokozatú egyetemi végzettség megszerzését tanúsítja, továbbá a végzettségi szintek azonossága megállapítható, az oklevél vagy az oklevelek együttesen legalább négyéves képzés befejezését tanúsítsák, és külföldi tudományos (doktori) fokozat megszerzésére jogosítsanak.

A felsőoktatási intézmény a honosítás tárgyában határozatot hoz. Az elsőfokú határozat ellen az eljáró hatóságot irányító miniszterhez lehet fellebbezni, másodfokon a határozat felülvizsgálata a bíróságtól kérhető.

A külföldi bizonyítványok és oklevelek elismerésével kapcsolatos, e törvényben meghatározott feladatok ellátása, ha e törvény másként nem rendelkezik, az Oktatási Minisztérium hatáskörébe tartozik. A minisztérium kikéri a megfelelő kar véleményét és tanácsát, és a már beadott adatok felülvizsgálásával és összegzésével hoz egy végső határozatot.

Továbbá, az az oktatási intézmény, amelyben a kérelmező tanulmányait folytatni szándékozik, ha a bizonyítvány, oklevél által tanúsított végzettségi szint elismerése továbbtanulás céljából történik.

A külföldi oklevelek által tanúsított tudományos fokozat honosítását az a hazai egyetem, amely a külföldi tudományos fokozat által tanúsított tudományterületen, illetve azon belül azonosítható tudományágban a felsőoktatásról szóló 1993. évi LXXX. törvény alapján jogosult doktori képzésre és doktori fokozat odaítélésére.

Egy európai uniós tagállam állampolgára szakképesítése esetében a szakmai és vizsgáztatási követelményrendszer meghatározására jogosított minisztérium.

Egyéb szakképesítés és szakképzettség elismerése esetében azon minisztérium vagy az általa kijelölt hatóság, amely az elismerni kért szakképesítést vagy szakképzettséget tanúsító bizonyítvány (oklevél) birtoklásához kötött szakma, hivatás, foglalkozás vagy munkakör gyakorlásának szabályozásáért felelős.

Az eljáró hatóság – a kérelem benyújtását követően – az általános iskolai, középiskolai és a felsőfokú végzettségi szint elismerése, valamint tudományos fokozat honosítása esetében 60 nap, szakképesítés elismerése, felsőfokú végzettséghez kap-

csolódó szakképzettség elismerése, valamint az Európai Unió valamely tagállamában és az Európai Unió valamely polgára által szerzett, képzést tanúsító okiratok elismerése esetében 90 nap alatt köteles dönteni. Ha jogszabály ezt nem zárja ki, az eljárási határidők egy alkalommal, legfeljebb 30 nappal meghosszabbíthatók.

Az eljáró hatóság a kérelem kézhezvételétől számított 30 napon belül hiánypótlásra köteles felszólítani a folyamodót, ha a kérelmet nem a jogszabályoknak megfelelően nyújtotta be. Amennyiben a kérelmező a hiánypótlási felhívásnak határidőn belül nem tesz eleget, úgy kérelméről a kért dokumentumok hiányában határoznak, ami szinte bizonyosan a kérelem elutasítását jelenti.

Jelen pillanatban, aki honosítani szeretné a diplomáját Szerbiában és Magyarországon, igencsak hosszú, körülményes és költséges eljárás elé néz, persze kivételek mindig akadnak. Mint láthatjuk, Európa már megtette, és naponta teszi a szükséges lépéseket, hogy azoknak a diákoknak, akik külföldön szeretnének érvényesülni, minél könnyebb dolguk legyen.

IRODALOM

Szalma József: Európai Unió – Emberi és kisebbségi jogok. Újvidék, 2004

Szalma József: Külföldi oklevelek honosítási problémái. In: Vajdasági útkereső. Szabadka, 1998

Statut Pravnog fakulteta u Novom Sadu. Novi Sad, 2002

Bolognai Dekrétum (1999), Lisszaboni Dekrétum (1997), Maastrichti Egyezmény (1992), Sorbonne-i Dekrétum (1998). In: Reforma nastave i nauke na osnovu Bolonjske deklaracije. Naučnoistraživački i razvojni projekt. Novi Sad, 2002

Zakon o Univerzitetu – A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 21. sz., 2002. április 23.

Zakon o ministarstvima – A Szerb Köztársaság Hivatalos Közlönye, 19. sz., 2004. február 27., 84. sz., 2004. július 24.